

Foretaksnavn AKERSHUS FYLKESKOMMUNE

Kontaktperson

Navn: Jon Petter Arntzen

Økonomisk aktivitet og kryssfinansiering

Søker utøver økonomisk aktivitet? Nei

Flere søkere:

Østfold fylkeskommune

Buskerud fylkeskommune

Innlandet fylkeskommune

Vestfold fylkeskommune

Telemark fylkeskommune

Oslo kommune

Utfyller

Navn: Ingeborg Olsvik

Mottaker: Miljødirektoratet

Kopimottaker: Statsforvalteren i Oslo og Viken

SØKNAD

REFERANSENØ.: 24SA7CE4

Grønne energistasjoner

Hva slags type tiltak søker dere om? Klimavennlig areal- og transportplanlegging

Om tiltaket

I hvilket fylke skal tiltaket gjennomføres? Akershus

Nærmere beskrivelse

Beskriv tiltaket med vekt på hvem, hva, hvor og hvordan:

Prosjektet er en videreføring av Klimasats-prosjektet Regionalt samarbeid for fossilfri næringstransport. Prosjektet har sterk støtte fra en rekke private og offentlige aktører; en oversikt ettersendes om ønskelig. Prosjektet har til nå bygd kapasitet, kompetanse og samarbeid og bidratt til økt utbyggingstempo av grønne energistasjoner. Innsatsen må forsterkes for å nå regjeringens 2030-mål. Andelen fossilfrie lastebiler øker i dag raskere enn infrastruktur-utbyggingen.

Det er ønskelig og fornuftig å videreføre arbeidet i to år med bakgrunn i den store interessen og støtten fra ulike aktører i verdikjeden.

Prosjektet skal:

- Være en arena for samhandling på tvers av fylkes- og kommunegrenser og en katalysator for økt utbyggingstempo av nye energistasjoner, herunder koordinere innsats mellom offentlige og private aktører.
- Bidra til at infrastruktur-utbyggingen dimensjoneres slik at nedbygging av natur og karbonrike arealer minimeres.
- Inkludere andre typer lokasjoner/arealer som kan være aktuelle, bl.a. for samlokalisering og deling av infrastruktur på bussterminaler, industripark, flyplasser, havner, terminaler o.l.
- Bygge videre på innsikt og erfaringer hos aktørene i verdikjeden.
- Styrke kompetanse og kapasitet i fylkeskommunene
- Dele kunnskap og erfaringer fra andre deler av landet.

I gjennomføringen av prosjektet vil et samarbeid med Osloregionen IPR være naturlig for å forsterke saksbehandlerkompetansen, og i arbeidet med å identifisere arealer.

Hva er forventet klimagassreducerende effekt av tiltaket?

En stor andel av klimagassutslippene på Østlandet kommer fortsatt fra transport, over halvparten fra tungtransport. Regjeringen har mål om at alle nye lastebiler i 2030 skal være nullutslippsbiler.

Ved at fylkeskommunene viderefører og intensiverer innsatsen, bidrar man til at omstillingen går raskere og at nye etableringsprosjekter baseres på kunnskap, erfaringer og dialog med aktører i hele verdikjeden. På lang sikt vil derfor effektene av tiltaket bli betydelige, dels gjennom redusert utslipp fra transport, og dels ved å bidra til en arealeffektiv og skånsom etablering av energistasjoner på hensiktsmessige lokasjoner. Det er spesielt viktig å unngå unødvendig nedbygging av areal. Det vises i denne sammenheng til Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold og regjeringens arbeid med en oppfølgende handlingsplan. Det vises også til fylkeskommunenes fellesprosjekt, Klimasmart arealplanlegging, som i 2023 fikk klimasatsstøtte fra Miljødirektoratet, jf. tilsagn nr. 2023/3606 (23011191). Ved at fylkeskommunene tar en koordinerende rolle i det videre arbeidet, vil man i større grad kunne unngå nedbygging av karbonrike areal og begrense klimagassutslipp ved utbygging og etablering av nødvendig infrastruktur for tungtransport.

Hvordan strekker arbeidet seg utover det en kan forvente av ordinær, god arealplanlegging?

Prosjektet vil bidra til en mer helhetlig arealforvaltning i de ulike deler og regioner i landsdelen. Gjennom en forsterket innsats og et forsterket samarbeid mellom fylkeskommunene vil en videreføring av tiltakene i 2025 og 2026 bidra til at kommunenes egne arealplanprosesser bedre kan ses i sammenheng. I dette arbeidet vil prosjektet dra nytte av det pågående arbeidet med prosjekt «Grønne energistasjoner» hvor det er bygd opp en solid erfarings- og kunnskapsbase.

Gjennomføring av seminarer og konferanser med bred deltagelse fra berørte parter vil være en sentral del av prosjektet.

Hvordan kan tiltaket bidra til en varig kvalitets- eller kompetanseheving i kommunen med tanke på klimavennlig areal- og transportplanlegging?

Gjennom et regionalt og fylkesgrense-overskridende samarbeid skal arbeidet med å bygge opp kompetanse og varige systemer forsterkes og videreføres. Kunnskap og erfaringsdeling mellom private og offentlige aktører skal prioriteres. Prosjektet, som nå søkes delfinansiert med klimasatsmidler, vil være et 2-årig prosjekt som bygger videre på erfaringene og resultatene fra det pågående arbeidet med prosjekt «Grønne energistasjoner». Dermed vil man sikre kontinuitet og effektivitet i arbeidet som er viktig nå når flere av fylkene på Østlandet fra 2024 er oppdelt og fagmiljøer splittet.

Hvilke registreringer eller tellinger kan gjennomføres for å fange opp effekten av tiltaket?

Tiltaket vil medføre endringer i aktivitet og klimagassutslipp. I den grad det er mulig å tallfeste effekten av tiltaket bør det foretas registreringer eller tellinger før og etter tiltaket er gjennomført. På kort sikt vil det være vanskelig å tallfeste hvilken effekt prosjektet isolert sett har for å redusere klimagassutslipp fra

tungtransport, i og med at dette vil være ett av flere tiltak.

Gjennom dialog med næringslivsaktørene som etablerer energistasjoner vil vi fortsette å registrere hvordan næringslivet oppfatter effekten av samarbeidet mht. behandling av søknader om etablering av energistasjoner. Prosjektet har hittil resultert i bygging og planlagt bygging av flere konkrete stasjoner, og i flere tilfeller vært en konkret utløsende faktor.

Flere aktører, både offentlige og private, har bekreftet at man ser svært positivt på at arbeidet med å raskere utbygging av energistasjoner videreføres i 2025 og 2026.

Beskriv hvorfor økonomisk støtte vil være utløsende for at tiltaket blir gjennomført:

Gjennomføring av tiltaket krever at de involverte fylkeskommuner bruker egne ressurser i form av egeninnsats. I tillegg er det behov for å knytte til seg eksterne kompetansmiljøer og leverandører som kan bidra med kapasitet og kompetanse i arbeidet. I flere av fylkeskommunene har man begrensede ressurser. Derfor er et kapasitetsutvidende prosjekt med ekstern delfinansiering avgjørende, for å holde oppe tempoet i arbeidet. Klimasatsmidler vil derfor være utløsende for et slikt samarbeidsprosjekt.

Det vurderes at dette er et strategisk viktig arbeid. I kommunene er det ulik kapasitet, kompetanse og kapasitet til å få gjennomført aktiviteter på dette området. Prosjektet kan her bistå med kapasitet og kompetanse (i samarbeid med den enkelte fylkeskommune) slik at infrastrukturetableringer kan gjøres uavhengig av kommunestørrelse og kapasitet/kompetanse.

Samarbeid på tvers av Østlandet vurderes å gi betydelige synergier og merverdi. Den økonomiske støtten vil hovedsakelig gå til prosjektledelse, innhenting av ekstern kompetanse og til informasjons- og kommunikasjonstiltak rettet mot offentlige og private samarbeidspartnere. Det vurderes som avgjørende å fortsette den tette dialogen på tvers av fylkeskommunene, kommunene og næringslivet for å bidra til fortsatt progresjon i utbyggingen. En videreføring av prosjektet vil bidra til økt tempo i omstillingen av tungtransporten på Østlandet, samtidig som natur- og miljøhensyn ivaretas.

Gjennomføring

Varighet: 01.01.2025 - 31.12.2026

Gjennomføringsplan:

Aktiviteter:

Prosjektet er delt opp i tre arbeidspakker:

1. Areal/lokasjoner

- Videreutvikle kartbaserte digitale løsninger (i samarbeid med Akershus fylkeskommune) som viser eksisterende og potensielle lokaliseringer av energistasjoner.
- Videreføre og forsterke arbeidet med å planlegge og gjennomføre fysiske befaringer på konkrete lokasjoner hvor ulike deler av verdikjeden møtes
- Videreutvikle og ta i bruk verktøy/metodikk/trafikklysmoell for å vurdere ulike lokasjoners egnethet utfra ett sett med kriterier knyttet til blant annet klima, miljø, naturmangfold, energitilgang, tilgjengelighet, økonomi, innovasjonsgrad og samfunnsnytte. Her skal utvikling av en «fast-track»-metoder prioriteres og tas i bruk.
- Sikre et regionalt og fylkesoverskridende perspektiv for å unngå fragmentering, overetablering og unødvendig nedbygging av areal
- Fylkeskommunen skal i samarbeid med egne kommuner og andre aktører legge til rette for raskere utbygging av energistasjoner samtidig som kriteriene knyttet til klima, miljø og naturmangfold i størst mulig grad bevares/sikres.

2. Dialog og kunnskapsdeling

- Arrangere regionale workshops/dialogmøter med deltagelse fra hele verdikjeden (kommuner, utbyggere, kraftselskap, transportbransje osv)
- Arrangere webinarer, workshops og konferanser for å dele kunnskap og erfaringer med relevante målgrupper både i og utenfor landsdelen.
- Styrke fylkeskommunens rolle som veg-eier og samfunnsutvikler
- Prosjektet skal være en arena og informasjons-hub mellom ulike målgrupper og aktører i verdikjeden
- Samarbeid med andre prosjekter og tiltak som jobber med samme tematikk, også utenfor Østlandet og utenfor Norge

3. Prosjektledelse, kommunikasjon og informasjon

- Etablere og videreutvikle styringssystemer som sikrer bred deltagelse og eierskap i arbeidet med å bygge grønne energistasjoner
- Gjennom ulike kommunikasjonsaktiviteter skal prosjektet bidra til å spre kunnskap om infrastruktur for fossilfri næringstransport på tvers av forvaltningsnivåer.
- Formidling av beste praksis, suksessfaktorer, kunnskap og innsikt som kan bidra til raskere utrulling av grønne energistasjoner både på Østlandet og i resten av landet.

Organisering og ansvar

Dette er et landsdelsprosjekt med fylkeskommunene som eiere, der de planlagte tiltakene skal gjennomføres innenfor Østlandssamarbeidets geografi - eierne er derfor Akershus FK, Buskerud FK, Innlandet FK, Oslo kommune, Telemark FK, Vestfold FK og Østfold FK.

Akershus fylkeskommune er søker på vegne av alle fylkeskommunene. Østlandssamarbeidets mobilitetsgruppe vil være styringsgruppe og sekretariatet ivaretar prosjektledelsen.

Søknaden skal ses i sammenheng med en parallell klimasats-søknad fra Osloregionen, som representerer 65 kommuner i hovedstadsregionen.

Hvordan er tiltaket politisk forankret?

Østlandssamarbeidet www.ostlandssamarbeidet.no. Prosjektet er forankret i administrativ samferdselsgruppe, og i mobilitetsgruppen som er styringsgruppen for arbeidet med grønne næringstransporter i Østlandssamarbeidet. Videre er energistasjonsprosjektet omtalt i Østlandssamarbeidets handlingsplaner. Også Østlandssamarbeidets strategi 2030 har klima og miljø og det grønne Østlandet som fundament.

Fylkeskommunene: For å redusere klimagassutslipp fra tungtransport, må fylkeskommunene samarbeide på tvers av fylkeskommunene. Forankring internt i den enkelte fylkeskommune framgår av oversikten nedenfor:

Østfold FK, Buskerud FK og Akershus FK.

Plangrunnlaget for Regional plan for areal og mobilitet i Viken fylkeskommune la opp til strategien «Legge til rette for omlegging til fossilfri transport i hele fylket». Her ble lade- og fylleinfrastruktur, blant annet ved godsterminaler og næringsområder, fremhevet som måter å følge opp strategien på. Dette plangrunnlaget legges også til grunn for de tre fylkeskommunene etter delingen slik at man fra de tre fylkeskommune kan bidra til å stimulere utviklingen av og etterspørre fornybare løsninger som elektrisitet, hydrogen og biodrivstoff.

Fylkesrådet i Akershus vil følge opp tidligere vedtatte mål om at Akershus og Osloregionen skal bli verdens første hovedstadsregion hvor all transport er utslippsfri innen 2030. Fylkesrådet vil støtte utbygging av fyller- og ladeinfrastruktur for utslippsfri tungtransport og maritim transport. Utslippsfri kollektivtrafikk, utbygging av hurtigladere og fyllestasjoner for hydrogen og biogass er viktig for å lykkes med dette.

Oslo kommune

Oslo kommune støtter søknaden da den er i tråd med kommunens klimastrategi og klimabudsjett.

Innlandet FK

Prosjektet vil forankres i Regional plan for klima, energi og miljø. Planen skal blant annet utforme, konkretisere og koordinere en offensiv klima- og miljøpolitikk for Innlandet, og bidra til nullutslipp og utfasing av fossilt drivstoff, gjennom og blant annet å legge til rette for hensiktsmessig utbygging av energistasjoner i Innlandet. Videre vil prosjektet forankres i felles areal- og transportstrategi for Mjølsbyen. I strategien pekes det på behovet for å legge til rette for varetransport med lavere klimagassutslipp, og å ta i bruk innovative teknologiske løsninger og andre tiltak som fremmer omstilling til et lavutslippssamfunn.

Vestfold FK og Telemark FK

Prosjektet er i tråd med Regional Plan Strategi «Å utvikle Vestfold og Telemark - Verdiskaping gjennom grønn omstilling vedtatt 2020 i Vestfold og Telemark fylkeskommune. Videre er prosjektet i tråd med Interregional plan for intermodal godstransport vedtatt i Vestfold- og Telemark fylkeskommuner i 2015.

Hvor integrert er klimagassreduksjon i kommunens arbeid i dag? Delvis integrert

Vil tiltaket bidra til at klimagassreduksjon blir mer integrert i kommunens arbeid? Hvordan?

Ja. Gjennom bedre tilrettelagt samarbeid mellom de ulike enhetene i kommunene og fylkeskommunene.

Omstillingseffekt

Hvilke aktører skal være vesentlig involvert i prosjektet?

Regionalt: Prosjektet involverer også eksterne regionale aktører, for eksempel fylkeskommune, regionale næringsorganisasjoner, regionale foreninger og andre kommuner, i tillegg til kommunen selv og ofte kommunesamfunnet.

Kommentar til dette?

I tillegg til fylkeskommuner vil prosjektet involvere kommuner, næringsorganisasjoner, utbyggere, transportbransjen, energiselskap, miljøorganisasjoner og ulike kunnskapsmiljø.

Ulike avdelinger i kommuner og fylkeskommuner blir involvert i prosjektet. Dette gjelder blant annet samferdsel, plan, miljø og næring. Samarbeid med transportbransjen og energibransjen i landsdelen vil også være en viktig suksessfaktor i prosjektet.

Hvordan kan tiltaket bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet?

Prosjektet bygger videre på den innsikt og det momentum som nå er i gang gjennom det pågående arbeidet med prosjekt «Grønne energistasjoner». I en videreføring vil det være mulig å optimere innsatsen i linje med erfaringene som er gjort hittil om hva som gir best effekt og fortgang. Dette tiltaket vil bidra med nye metoder og organisering samt samarbeid om arealutnyttelse på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Problemstillingene er komplekse og omfatter både fylkeskommunale og kommunale ansvarsområder; på overordnet nivå å sikre tilgjengelig fornybar energi til transport i sin region, helhetstenkning gjennom transportkorridorer og ned til reguleringer og behandling av søknader. Prosjektet

vil bidra til omstillingen til lavutslippsamfunnet gjennom fortsatt formidling av kunnskap og resultater også til fylker utenfor Østlandet.

Det vil bli lagt stor vekt på å se på hele verdikjeden, og å spisse og tilpasse innsatsen etter behov. Den teknologinøytrale tilnærmingen i prosjektet bidrar til å styrke alle energibærere, og samfunnsaksepten for disse. Slik er det mulig å omstille til nullutslipp også i områder og på vegstrekninger som det i dag ikke er mulig å elektrifisere. Dette kan gi betydelige klimagassutslipp også utenfor transportområdet, gjennom bedre forutsetninger og rammebetingelser for biogass- og hydrogenproduksjon.

Dette er et område i rask omstilling, uten presedens, hvor det er nødvendig at hele verdikjeden gjør den nødvendige omstillingen parallelt. I arbeid med prosjektet hittil har mange aktører uttrykt at det blir satt pris på den arena for dialog som har blitt skapt, gjennom møter, konferanser og befaringer som prosjektet har gjennomført og fasilitert.

Tiltaket antas å ha stor overføringsverdi, og det er ønskelig å formidle erfaringer og resultater til andre kommuner og fylker i Norge.

Budsjett

Kostnader	Beløp
Egen arbeidstid i fylkeskommuner og kommuner	1 300 000
Prosjektledelse	1 000 000
Kommunikasjon og formidling	200 000
Andre kostnader (reiser, leie av lokaler, ekstern bistand, etc.)	500 000
Sum kostnader	3 000 000

Finansiering	Beløp
Samlet kostnad	3 000 000
- Egne midler	1 500 000
- Andre offentlige midler / annen finansiering	0
Omsøkt tilskudd	1 500 000

Kan tiltaket/deler av tiltaket gjennomføres med mindre tilskudd enn omsøkt? Nei

Eventuelle merknader:

Ikke utfyllt

Utdyping finansiering

Har tiltaket søkt/bedt om andre offentlige midler, men ikke fått slik støtte? Nei

Vedlegg

 Vedlegg Grønne energistasjoner.pdf (Gjennomføringsplan)

 Ingeborg Olsvik for AKERSHUS FYLKESKOMMUNE

Lvert 15.02.2024